

7. El ritme

El batec de la música

BLOC 1 CONTEXTOS MUSICALS I CULTURALS. ESCOLTA

1.1. UN CONTRAST ORDENAT

1. Completa els espais en blanc del text usant les paraules següents:

estacions, contrast ordenat, respiració, alternança, regular

Hi ha processos físics en els quals el ritme és present: en la **respiració** a través de la inspiració i de l'expiració, i també en la Natura amb l' **alternança** entre el dia i la nit, la successió de les **estacions**. No obstant això, perquè el ritme pugui existir, ha d'haver-hi un **contrast ordenat** que es repeteixi de manera **regular**.

1.2. LA PULSACIÓ

2. Tot seguit t'oferim tres versions diferents de la cançó *Always on my mind*, cadascuna de les quals té una velocitat de pulsació diferent. En aquesta senzilla activitat sols hauràs d'indicar la velocitat de la pulsació de cadascuna de les versions.

Audició 42 *Always on My Mind* Elvis Presley

Audició 43 *Always on My Mind* Michael Buble

Audició 44 *Always on My Mind* Pet Shop Boys

Escriu el nom dels intèrprets d'aquesta cançó a la casella que corresponga.

VELOCITAT DE LA PULSACIÓ	INTÈRPRETS
Ràpida	<u>Pet Shop Boys</u>
Mitjana	<u>Elvis Presley</u>
Lenta	<u>Michael Buble</u>

3. Tot seguit et plantejem 3 audicions diferents perquè continues practicant amb el pols de les cançons.

Audició 45 *Orfeu als inferns* J. Offenbach

- a. Escolta el fragment següent, busca'n la pulsació i assenyala amb una **X** la velocitat.

☐ Lenta ☐ Mitjana ☒ Ràpida

- b. Indica el terme de moviment corresponent allegro

Audició 46 *Largo* G. F. Haendel

- a. Assenyala amb una **X** la casella correcta.

☒ Lenta ☐ Mitjana ☐ Ràpida

- b. Indica el terme de moviment corresponent largo

Audició 47 *5a Simfonia (2n moviment)* L. V. Beethoven

- a. Assenyala amb una **X** la casella correcta.

☐ Lenta ☒ Mitjana ☐ Ràpida

- b. Indica el terme de moviment corresponent andante

Audició 48 *Flash dance* G. Moroder

4. Aquesta cançó comença amb una velocitat, però en la tornada realitza un canvi. Escriu el terme corresponent a cada part.

ESTROFA

TERME DE VELOCITAT

andante

TORNADA

allegro

Audició 49**Danza del molinero** Manuel de Falla

5. Aquesta audició ja la vam escoltar en la unitat 3 i ens vam fixar en el canvi d'intensitat que presenta. Ara ens fixarem en la velocitat de la pulsació.

a. Assenyala amb una **X** la casella correcta.

- ☐ Lenta ☐ Mitjana ☐ Ràpida
☐ Cada vegada més a poc a poc **X** ☐ Cada vegada més ràpid

b. Indica el terme de moviment corresponent. accelerando

Audició 50**El llac dels cignes** P. I. Txaikovski

6. En aquest fragment hi ha dos moments en què es produeix un canvi en la velocitat. En què consisteixen aquests canvis?

a. Assenyala amb una **X** la casella correcta.

- ☐ Hi ha dos moments en què l'orquestra està molt de temps en silenci.
☐ No hi ha cap canvi en la velocitat.
☐ Hi ha dos moments en què la velocitat va en augment de forma progressiva.
☒ Hi ha dos moments en què la velocitat disminueix de forma progressiva.
☐ Hi ha dos moments en què es produeixen uns canvis sobtats de la velocitat.

b. Indica el terme de moviment corresponent. _____

1.3. EL RITME MUSICAL

7. Situa els polsos d'acord amb l'accentuació rítmica de cada compàs, utilitzant els símbols que ja coneixes (> -)

a. > - > - > - > -

b. > - - > - - > - - > - -

c. > - - - > - - - > - - - > - - -

d. > - > - > - > -

Audició 51 Metrònom

8. Un metrònom és un aparell que s'usa per a marcar els temps i els compassos. Si escoltes amb atenció, observaràs que hi ha un pols que destaca sobre els altres. Compta el cicle de pulsacions i indica el compàs que marca en cada moment.

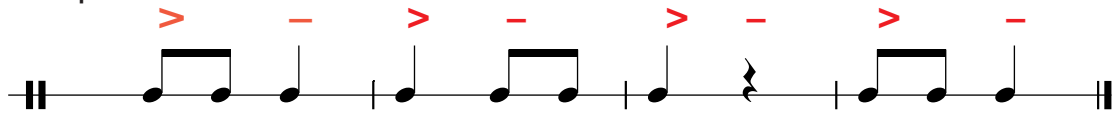
AUDICIÓ	COMPÀS
Metrònom 1	<u>4</u>
Metrònom 2	<u>3</u>
Metrònom 3	<u>2</u>
Metrònom 4	<u>3</u>
Metrònom 5	<u>2</u>
Metrònom 6	<u>4</u>

1.4. EL COMPÀS MUSICAL

9. Compta el nombre de temps i col·loca l'indicatiu de compàs que li correspon. A continuació, assenyal·la l'accentuació rítmica (> -) corresponent al compàs que has posat.

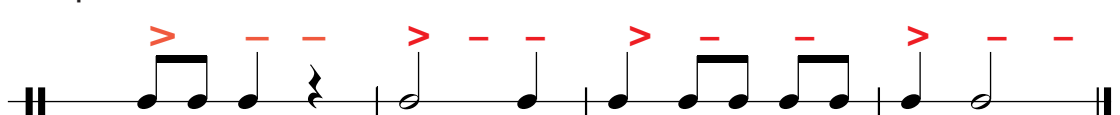
a. Compàs: 2/4

b. Compàs: 4/4

c. Compàs: 3/4

1.5. EL RITME I EL COMPÀS EN L'AUDICIÓ MUSICAL

Audició 52 Marxa dels Gladiadors J. Fucik

- 10.a. Busca la pulsació i indica amb una X quina velocitat té.

Lenta

Mitjana

Ràpida

- b. Indica el terme de moviment corresponent. allegro

Una vegada hages detectat la pulsació, intenta trobar la que està accentuada. Pensa que es tracta d'una marxa, que aquestes es realitzen fonamentalment per a desfil·lar i que les pulsacions es marquen amb els passos.

- c. Quin cicle de pulsacions es repetirà mentre estem desfilant? > -

d. Assenyala amb una **X** el compàs correcte.

- ☒ Compàs binari ☐ Compàs ternari ☐ Compàs quaternari

Audició 53 *Where is your heart (Moulin Rouge)* G. Auric

11.a. Busca la pulsació i indica amb una **X** la velocitat que té.

- ☒ Lenta ☐ Mitjana ☐ Ràpida

b. Indica el terme de moviment corresponent. adagio

c. Segueix practicant amb les pulsacions accentuades i troba la d'aquest fragment. Assenyala amb una **X** el compàs correcte.

- ☐ Compàs binari ☒ Compàs ternari ☐ Compàs quaternari

Audició 54 *Bladerunner* Vangelis

12.a. Busca la pulsació i indica amb una **X** la velocitat que té.

- ☐ Lenta ☒ Mitjana ☐ Ràpida

b. Indica el terme de moviment corresponent. andante

c. Una vegada hages detectat la pulsació, busca la que està accentuada.

Si necessites ajuda, et direm que la intervenció dels timbals té una durada d'un compàs complet i que la seqüència rítmica que realitza és la següent:

d. Assenyala amb una **X** el compàs correcte.

- ☐ Compàs binari ☐ Compàs ternari ☒ Compàs quaternari

13. Per acabar, ací tens tres fragments més, amb els quals podràs consolidar els coneixements que tens del pols i del compàs.

Audició 55 *Història interminable* Limahl

a. Busca la pulsació d'aquesta audició i indica quina velocitat té. lenta

b. Indica el terme de moviment corresponent. adagio

c. Indica el compàs usat. quaternari

Audició 56 *Jalance en fiestas* H. Piera

a. Busca la pulsació d'aquesta audició i indica quina velocitat té. ràpida

b. Indica el terme de moviment corresponent. allegro

c. Indica el compàs usat. binari

Audició 57 *Piano man* Billy Joel

- a. Busca la pulsació d'aquesta audició i indica quina velocitat té. ràpida
- b. Indica el terme de moviment corresponent. allegro
- c. Indica el compàs usat. ternari

1.6. L'INDICATIU DEL COMPÀS
14. Ratlla les respostes incorrectes.

- El 3/4 és un compàs ~~binari~~ / ternari / ~~quaternari~~.
- El 4/4 és un compàs ~~binari~~ / ~~ternari~~ / quaternari.
- El 2/4 és un compàs binari / ~~ternari~~ / ~~quaternari~~.
- El compàs de 4/4 té ~~2 temps~~ / ~~3 temps~~ / 4 temps.
- El compàs de 2/4 té 2 temps / ~~3 temps~~ / ~~4 temps~~.
- El compàs de 3/4 té ~~2 temps~~ / 3 temps / ~~4 temps~~.
- El número que ens indica els temps que té un compàs és el ~~denominador~~ / numerador / ~~silenciador~~.
- Cada temps del compàs de 2/4, 3/4 i 4/4 el completa una corxera / una negra / una blanca.
- Cada temps del compàs de 2/4, 3/4 i 4/4 el completen dues corxeres / dues negres / dues blanques.

15. Indica les pulsacions accentuades (fort) i no accentuades (dèbil) que corresponen a cadascun dels temps dels compassos següents. Observa que les pulsacions estan col·locades d'acord amb el gest que es realitza amb la mà.

2/4

2n dèbil

1r fort

3/4

3r dèbil

2n dèbil

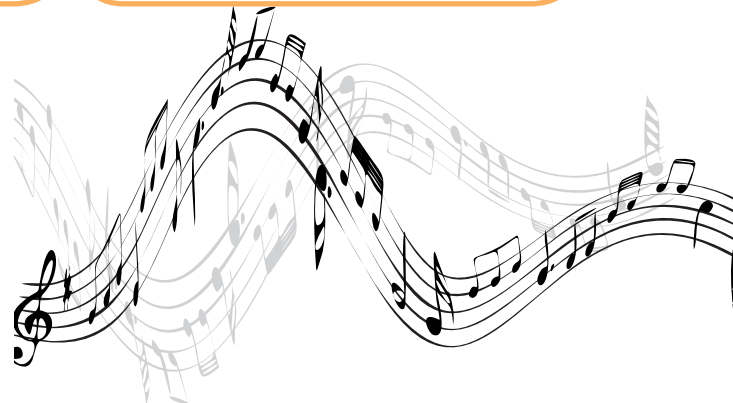
1r fort

4/4

4t dèbil

2n dèbil 3r semifort

1r fort

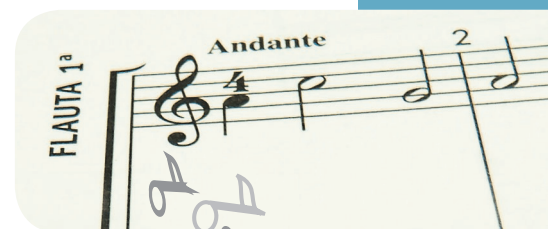
16. Completa els enunciats següents amb les paraules que corresponguen:

dues parts o meitats, les línies divisòries, contrast ordenat, el nombre de temps,
la figura que ocupa un temps, simples, pulsació

- a. La unitat mètrica sobre la qual s'estructura el ritme es denomina pulsació
- b. Les línies rectes que travessen verticalment el pentagrama es denominen línies divisòries
- c. En la fracció de l'indicador del compàs, el numerador indica el nombre de temps
que té.
- d. L'element bàsic que es dóna en totes les situacions i sense el qual el ritme no podria existir és
el contrast ordenat
- e. Els compassos que tenen per numerador les xifres 2, 3 o 4 són els compassos simples
- f. En la fracció de l'indicador del compàs, el denominador indica la figura que ocupa
un temps
- g. Es denominen compassos de subdivisió binària perquè cadascun dels temps es divideix en
dues parts o meitats

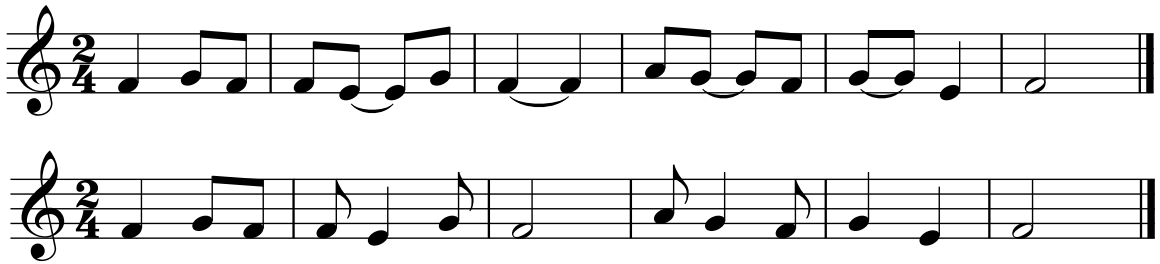
17. Realitza els exercicis següents.

- a. Escriu el nombre de corxeres que completen un temps en el:
2/4 2 3/4 2 4/4 2
- b. Escriu el nombre de semicorxeres que completen un temps:
2/4 4 3/4 4 4/4 4
- c. Escriu el nombre de corxeres que completen un compàs en:
2/4 4 3/4 6 4/4 8
- d. Escriu el nombre de negres que completen un compàs en:
2/4 2 3/4 3 4/4 4
- e. Escriu el nombre de semicorxeres que completen un compàs en:
2/4 8 3/4 12 4/4 16

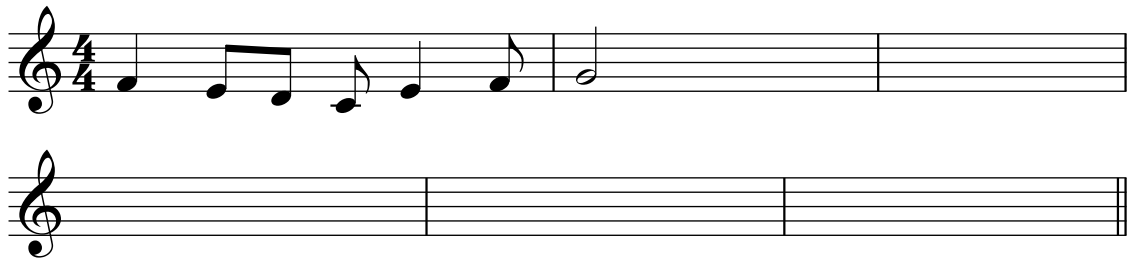
BLOC 2 CREACIÓ I PRÀCTICA MUSICAL**2.1. CREACIÓ RÍTMICA**

1. En la partitura següent, substitueix les notes lligades per una figura.

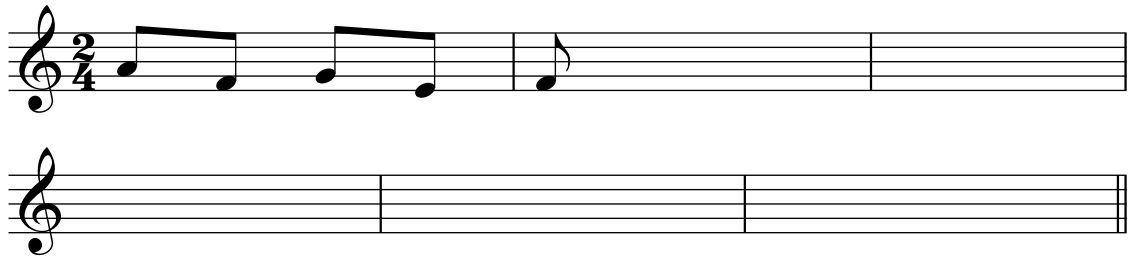

2. Completa els pentagrames següents escrivint almenys dues síncopes en cadascun d'aquests.

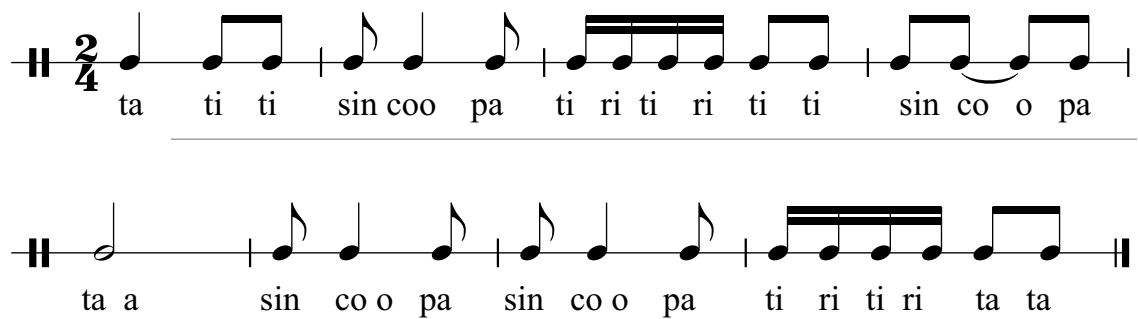
a)

b)

3. Dibuixa les línies divisòries. Després escriu la síl·laba rítmica corresponent a cada figura.

4. Interpreta els ritmes (escriure les síl·labes rítmiques et pot servir d'ajuda). Després escolta'ls i numera'n l'orde. Tingues en compte que alguns d'aquests ritmes apareixeran en la cançó *Sincopant* i, per tant, et serviran de preparació.

Audició 58

Audició 59

Audició 60

Audició 61

2

4

3

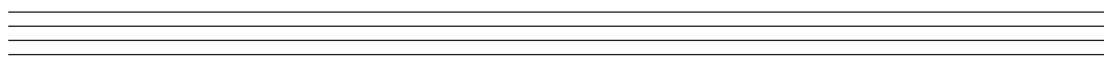
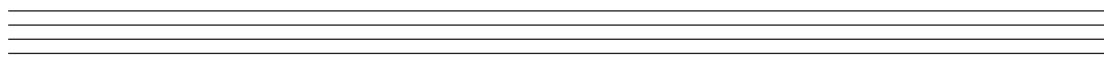
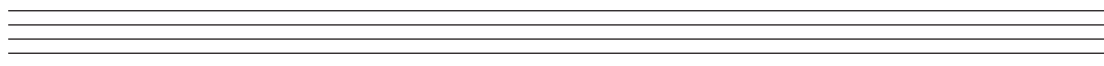
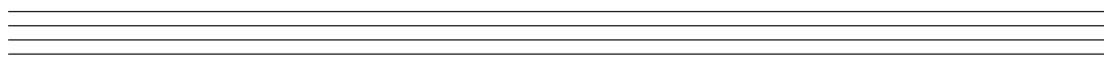
1

2.4. CREACIÓ MELÒDICA

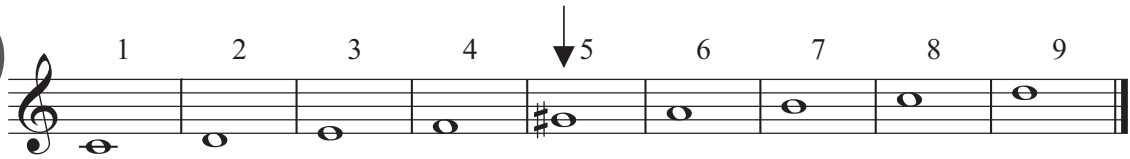
5. **COMPOSICIÓ.** “Juga” amb les notes d’aquesta escala i compon una melodia que després podràs interpretar sobre una base musical. Procura usar les figures que coneixes i practicar el so nou: SOL# (sol sostingut).

1 2 3 4 5 6 7 8 9

6. **IMPROVISACIÓ.** Intenta improvisar una melodia amb els sons que hem après en aquesta unitat. Els sons estan presentats d'una forma ordenada, però tu els pots interpretar en l'orde que et sembla convenient. Pel que fa a les figures, encara que en l'escala siguen redones, en la teua interpretació pots usar sons de diferents durades, ja que d'això dependrà la riquesa de la teua creació.

MÚSICA I TECNOLOGIES

En el CD ROM et plantegem un seguit d'activitats en les quals podràs posar en pràctica tot allò que has après en aquesta unitat.

